

INFORMATOR
o egzaminie
eksternistycznym
z podstaw
przedsiębiorczości
z zakresu 4-letniego liceum
ogólnokształcącego

od sesji jesiennej 2023 r.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
Warszawa 2021

Zespół redakcyjny:

Zofia Lisiecka (CKE)
Marek Zieliński (CKE)
Teresa Wieczorek (OKE Łódź)
Sylwia Derda (OKE Warszawa)
dr Wioletta Kozak (CKE)

Recenzenci:

dr Joanna Śliżewska
dr Mateusz Guzikowski (SGH)
dr Tomasz Karpowicz (UW) – recenzja językowa

Informator został opracowany przez Centralną Komisję Egzaminacyjną we współpracy z okręgowymi komisjami egzaminacyjnymi.

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00
sekretariat@cke.edu.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku
ul. Na Stoku 49, 80-874 Gdańsk
tel. 58 320 55 90
komisja@oke.gda.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie
ul. Adama Mickiewicza 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 616 33 99
oke@oke.jaworzno.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie
os. Szkolne 37, 31-978 Kraków
tel. 12 683 21 01
oke@oke.krakow.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży
al. Legionów 9, 18-400 Łomża
tel. 86 473 71 20
sekretariat@oke.lomza.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi
ul. Ksawerego Praussa 4, 94-203 Łódź
tel. 42 634 91 33
sekretariat@lodz.oke.gov.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu
ul. Gronowa 22, 61-655 Poznań
tel. 61 854 01 60
sekretariat@oke.poznan.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie
pl. Europejski 3, 00-844 Warszawa
tel. 22 457 03 35
info@oke.waw.pl

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu
ul. Tadeusza Zielińskiego 57, 53-533 Wrocław
tel. 71 785 18 94
sekretariat@oke.wroc.pl

Spis treści

1.	Opis egzaminu eksternistycznego z podstaw przedsiębiorczości	5
	Wstęp	5
	Zadania na egzaminie	5
	Opis arkusza egzaminacyjnego	6
	Zasady oceniania	7
	Materiały i przybory pomocnicze	7
2.	Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań	8

- 4 *Informator o egzaminie eksternistycznym z podstaw przedsiębiorczości z zakresu 4-letniego liceum ogólnokształcącego od sesji jesiennej w 2023 r.*

1.

Opis egzaminu eksternistycznego z podstaw przedsiębiorczości z zakresu 4-letniego liceum ogólnokształcącego

WSTĘP

Podstawy przedsiębiorczości to jeden z jedenastu przedmiotów obowiązkowych na egzaminie eksternistycznym z zakresu 4-letniego liceum ogólnokształcącego.

Egzamin eksternistyczny z podstaw przedsiębiorczości z zakresu liceum ogólnokształcącego sprawdza, w jakim stopniu zdający spełnia wymagania określone w [podstawie programowej kształcenia ogólnego dla szkoły ponadpodstawowej](#)¹.

Informator prezentuje przykładowy arkusz egzaminacyjny wraz z zasadami oceniania. Stanowi przy tym jedynie ogólną, kierunkową pomoc w planowaniu procesu samokształcenia. Zadania w *Informatorze* nie ilustrują bowiem wszystkich wymagań z zakresu podstaw przedsiębiorczości określonych w podstawie programowej, nie wyczerpują również wszystkich typów zadań, które mogą pojawić się w arkuszu egzaminacyjnym. Tylko realizacja wszystkich wymagań z podstawy programowej, zarówno ogólnych, jak i szczegółowych, może zapewnić właściwe przygotowanie zdającego do egzaminu eksternistycznego.

Na egzaminie eksternistycznym obowiązują **wymagania w zakresie podstawowym**.

ZADANIA NA EGZAMINIE

W arkuszu egzaminacyjnym znajdują się zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte.

Zadania zamknięte to takie, w których zdający wybiera odpowiedź spośród podanych. Mogą to być:

- zadania wyboru wielokrotnego
- zadania typu prawda – fałsz
- zadania na dobieranie.

Zadania otwarte to takie, w których zdający samodzielnie formułuje krótką lub dłuższą odpowiedź. Wśród zadań otwartych w arkuszu znajdują się:

- zadania z luką, wymagające uzupełnienia zdania bądź krótkiego tekstu jednym lub kilkoma wyrazami
- zadania krótkiej odpowiedzi, wymagające stworzenia krótkiego tekstu (od jednego do kilku zdań).

W zadaniach egzaminacyjnych szczególny nacisk zostanie położony na sprawdzenie umiejętności samodzielnego definiowania, krytycznej analizy informacji uzyskanych z różnych źródeł i próby wyciągania wniosków oraz przedstawiania argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów społeczno-ekonomicznych.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r. poz. 467, z późn. zm.).

Wszystkie zadania egzaminacyjne będą sprawdzały poziom opanowania umiejętności opisanych w następujących wymaganiach ogólnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego:

- I. Wiedza.
- II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.
- III. Kształtowanie postaw.

OPIS ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO

Egzamin eksternistyczny z podstaw przedsiębiorczości z zakresu liceum ogólnokształcącego trwa 120 minut².

Zadania zawarte w arkuszu egzaminacyjnym będą odwoływać się do różnych treści, zostaną zróżnicowane pod względem sprawdzanych umiejętności, a także poziomu trudności i sposobu udzielania odpowiedzi. Mogą występować pojedynczo lub w wiązkach tematycznych. Będą odwoływać się do różnorodnej tematyki, a także do zróżnicowanych materiałów źródłowych, np. tekstów normatywnych (np. źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce), tekstów użytkowych (np. ogłoszeń, listów motywacyjnych, CV), tekstów narracyjnych (np. opracowań popularnonaukowych, tekstów publicystycznych), dokumentów biznesowych i prawnych (np. formularzy, biznesplanów), źródeł encyklopedycznych (np. encyklopedii, almanachów), źródeł leksykograficznych (np. słowników, leksykonów), źródeł ikonicznych (np. schematów, fotografii, plakatów, rysunków), źródeł kartograficznych, (np. map, szkiców sytuacyjnych), źródeł statystycznych (np. tabel, wykresów, diagramów), stron internetowych.

Liczbę zadań oraz liczbę punktów możliwych do uzyskania za poszczególne rodzaje zadań przedstawiono w poniższej tabeli.

Rodzaj zadań	Liczba zadań	Łączna liczba punktów	Udział w wyniku sumarycznym
zamknięte	12–16	ok. 16	ok. 40%
otwarte	12–14	ok. 24	ok. 60%
RAZEM	24–30	40	100%

² Czas trwania egzaminu może zostać wydłużony w przypadku zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych. Szczegóły są określone w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu eksternistycznego dla danej sesji egzaminacyjnej.*

ZASADY OCENIANIA

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką

Zadania zamknięte i zadania otwarte z luką są oceniane – w zależności od maksymalnej liczby punktów, jaką można uzyskać za rozwiązanie danego zadania – zgodnie z poniższymi zasadami:

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

ALBO

2 pkt – odpowiedź całkowicie poprawna.

1 pkt – odpowiedź częściowo poprawna albo odpowiedź niepełna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte krótkiej odpowiedzi

Za poprawne rozwiązanie zadania otwartego będzie można otrzymać maksymalnie 1 lub 2 punkty. Za każde poprawne rozwiązanie inne niż opisane w zasadach oceniania można przyznać maksymalną liczbę punktów, o ile rozwiązanie jest merytorycznie poprawne, zgodne z poleceniem i warunkami zadania.

MATERIAŁY I PRZYBORY POMOCNICZE NA EGZAMINIE Z PODSTAW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Na egzaminie eksternistycznym z podstaw przedsiębiorczości z zakresu 4-letniego liceum ogólnokształcącego zdający może posługiwać się linijką i kalkulatorem prostym.

Szczegółowe informacje dotyczące materiałów i przyborów pomocniczych, z których mogą korzystać zdający na eksternistycznym z podstaw przedsiębiorczości (w tym osoby, którym dostosowano warunki przeprowadzenia egzaminu), będą ogłaszane w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

2.

Przykładowy arkusz egzaminacyjny z zasadami oceniania rozwiązań zadań

W Informatorze zamieszczono *Przykładowy arkusz egzaminacyjny* oraz *Zasady oceniania rozwiązań zadań*. Przy każdym zadaniu w arkuszu podano liczbę punktów możliwych do uzyskania za jego rozwiązanie (po numerze zadania). W *Zasadach oceniania rozwiązań zadań* dla każdego zadania podano:

- najważniejsze wymagania ogólne i szczegółowe, które są sprawdzane w danym zadaniu
- zasady oceniania
- poprawne rozwiązanie każdego zadania zamkniętego oraz przykładowe rozwiązanie każdego zadania otwartego.

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

<p>PESEL (wypełnia zdający)</p> <table border="1" style="margin: auto;"> <tr> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> <td style="width: 20px; height: 20px;"></td> </tr> </table>																				<p>LPPP-100-23XX</p>

EGZAMIN EKSTERNISTYCZNY Z PODSTAW PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

DATA: [dzień miesiąc rok]

CZAS PRACY: **120 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 19 stron (zadania 1–29). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Zapoznaj się uważnie ze źródłami, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.
3. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Podczas rozwiązywania zadań możesz korzystać z linijki i kalkulatora prostego.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
9. Na tej stronie i na karcie punktowania wpisz swój numer PESEL. Na karcie punktowania zamaluj ■ pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊙ i zaznacz właściwe. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
10. Pamiętaj, że w razie stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązania zadań egzaminacyjnych lub zakłócenia prawidłowego przebiegu egzaminu w sposób, który utrudnia pracę pozostałym osobom zdającym, przewodniczący zespołu nadzorującego egzamin przerywa i unieważnia egzamin.

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1. (0–2)

Opis ścieżki zawodowej

Pani Anna przed dziesięcioma laty ukończyła technikum w zawodzie „technik handlowiec” i rozpoczęła pracę w sklepie. Dwa lata temu zmieniła pracę i zatrudniła się w dużej hurtowni. W konsekwentny i wytrwały sposób wykonywała powierzone prace. Proponowała nowatorskie rozwiązania, do czego wykorzystywała zdobytą wiedzę i doświadczenie. Wykazała się umiejętnością współpracy z innymi pracownikami hurtowni. Szef docenił jej zaangażowanie, doświadczenie oraz to, że szybko się uczy i ma dobry kontakt z innymi pracownikami. Zaproponował jej awans. Warunkiem awansu było rozpoczęcie studiów na kierunku „logistyka”. Pani Anna potraktowała studia jako szansę na uzupełnienie wiedzy, zdobycie nowych doświadczeń i poznanie nowych ludzi.

1.1. Na podstawie tekstu podaj dwie cechy osoby przedsiębiorczej, którymi charakteryzuje się pani Anna.

-
-

1.2. Rozstrzygnij, czy na podstawie informacji przedstawionych w tekście sytuacja pani Anny na rynku pracy po przyjęciu propozycji szefa firmy się poprawiła. Odpowiedź uzasadnij, podając dwa argumenty.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

-
-

Zadanie 2. (0–2)

Które z wymienionych cech (oznaczonych A–F) są charakterystyczne dla gospodarki nakazowo-rozdzielczej, a które – dla gospodarki rynkowej? W każdym wierszu tabeli zaznacz właściwe litery.

- A.** Dominuje własność prywatna środków produkcji.
- B.** Ceny poszczególnych towarów i usług są ustalane przez rząd.
- C.** Istnieje prawo do swobodnego tworzenia przez obywateli przedsiębiorstw.
- D.** Wszystkie przedsiębiorstwa wytwarzają to, co rząd uzna za najkorzystniejsze dla społeczeństwa.
- E.** Przedsiębiorstwa nie konkurują ze sobą.
- F.** Przedsiębiorcy podejmują decyzje o profilu produkcji, jej wielkości i inwestycjach.

1.	Gospodarka nakazowo-rozdzielcza.	A	B	C	D	E	F
2.	Gospodarka rynkowa.	A	B	C	D	E	F

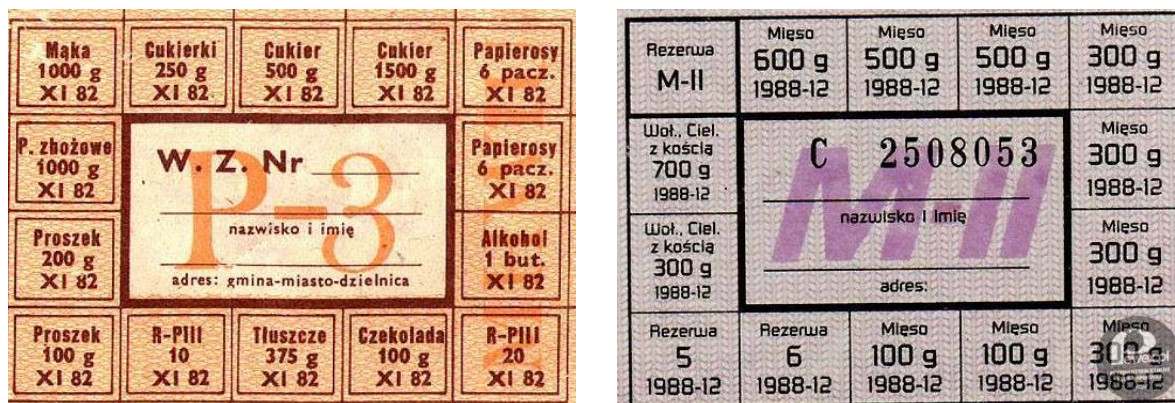
Zadanie 3. (0–2)

Sformułuj dwa argumenty do tezy: *gospodarka rynkowa stwarza korzystniejsze warunki dla rozwoju przedsiębiorstwa niż gospodarka nakazowo-rozdzielcza.*

-
-

Zadanie 4. (0–1)

Ilustracja. Bony zaopatrzeniowe z lat 1982–1988

<https://pl.wikipedia.org>

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Rozdzielnictwo towarów za pomocą bonów zaopatrzeniowych przedstawionych na ilustracji nazywamy

- A. reglamentacją.
- B. restrukturyzacją.
- C. resocjalizacją.
- D. reasumpcją.

Zadanie 5. (0–1)

Opis wybranego rynku

Możliwości wejścia na rynek są otwarte dla wielu podmiotów gospodarczych. Udział każdego sprzedawcy w całkowitej podaży oraz udział każdego kupującego w całkowitym popycie jest stosunkowo niewielki. Żaden pojedynczy kupujący ani żaden pojedynczy sprzedający nie mają znaczącego wpływu na cenę produktów. Cena rynkowa jest wypadkową oferty wszystkich sprzedawców i zapotrzebowania wszystkich nabywców na dany produkt.

Którego z wymienionych typów struktur rynkowych dotyczy przedstawiony opis? Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Monopolu.
- B. Oligopolu.
- C. Konkurencji monopolistycznej.
- D. Konkurencji doskonałej.

Zadanie 6. (0–1)

Jedna z faz cyklu koniunkturalnego charakteryzuje się spadkiem produkcji, poziomu inwestycji i popytu konsumpcyjnego.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Przedstawiony opis dotyczy fazy

- A. recesji.
- B. depresji.
- C. rozkwitu.
- D. ożywienia.

Zadanie 7. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych informacji dotyczących polityki budżetowej państwa. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Podatek PIT jest głównym źródłem dochodów budżetu państwa w Polsce.	P	F
2.	Sytuacja, w której dochody budżetu państwa są mniejsze od jego wydatków, oznacza, że występuje deficyt budżetowy.	P	F

Zadanie 8. (0–1)

Tekst 1. Fragment *ustawy o prawach konsumenta*

Art. 2. Określenia użyte w ustawie oznaczają:

1) umowa zawarta na odległość – umowę zawartą z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie [...].

Art. 12. 1. Najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli związania się umową na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa przedsiębiorca ma obowiązek poinformować konsumenta w sposób jasny i zrozumiały o: [...]

9) sposobie i terminie wykonania prawa odstąpienia od umowy na podstawie art. 27 [...].

Art. 27. Konsument, który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów [...].

Art. 28. Bieg terminu do odstąpienia od umowy rozpoczyna się:

- 1) dla umowy, w wykonaniu której przedsiębiorca wydaje rzecz, będąc zobowiązany do przeniesienia jej własności – od objęcia rzeczy w posiadanie przez konsumenta [...];
- 2) dla pozostałych umów – od dnia zawarcia umowy.

Dz.U. 2014 poz. 827 z późn. zm. (stan prawny na 9.06.2021 r.).

Tekst 2. Opis sytuacji

Pan Jan zakupił 6 maja w sklepie internetowym buty sportowe, które otrzymał za pośrednictwem kuriera 10 maja. Po odpakowaniu i obejrzeniu towaru podjął decyzję o odstąpieniu od umowy.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zgodnie z zamieszczonymi przepisami prawa (tekst 1.) i opisaną sytuacją (tekst 2.) pan Jan może poinformować sprzedawcę o odstąpieniu od umowy najpóźniej

- A. 17 maja.
- B. 20 maja.
- C. 24 maja.
- D. 5 czerwca.

Zadanie 9. (0–1)**Fragment hasła encyklopedycznego**

Bank utworzony 15 I 1945, z siedzibą w Warszawie. [...] Był instytucją podporządkowaną rządowi, a ściślej Ministrowi Finansów. [...] Rzeczywisty przełom w polskiej bankowości nastąpił w 1989. Zgodnie z nową ustawą [...] z 1989, bank centralny zaczął pełnić właściwe dla stosunków rynkowych funkcje banku państwa, banku emisyjnego oraz banku banków, a także nadzoru bankowego. [...] Organami banku są: Prezes, Rada Polityki Pieniężnej i Zarząd.

<https://encyklopedia.pwn.pl/>

Wyjaśnij na czym polega działalność emisyjna banku opisanego w tekście.

.....

.....

.....

Zadanie 10. (0–1)

W którym szeregu przedstawiono prawidłowy schemat ewolucji pieniądza na przestrzeni wieków? Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. barter → pieniądź plastikowy → pieniądź papierowy → pieniądź towarowy → pieniądź kruszcowy → pieniądź elektroniczny
- B. barter → pieniądź kruszcowy → pieniądź papierowy → pieniądź towarowy → pieniądź plastikowy → pieniądź elektroniczny
- C. barter → pieniądź towarowy → pieniądź kruszcowy → pieniądź papierowy → pieniądź plastikowy → pieniądź elektroniczny
- D. barter → pieniądź kruszcowy → pieniądź plastikowy → pieniądź papierowy → pieniądź towarowy → pieniądź elektroniczny

Zadanie 12. (0–1)**Fragment artykułu prasowego**

Prywatny i dobrowolny system długoterminowego oszczędzania. Oszczędności budowane są wspólnie przez pracowników, pracodawców oraz państwo. Pracodawca, w porozumieniu z zakładową organizacją związkową działającą u niego (a w razie jej braku – z reprezentacją osób zatrudnionych wyłonioną w trybie u niego przyjętym), wybierze instytucję finansową, która utworzy prywatne rachunki dla pracowników. Rachunki będą zasilane wpłatami pracownika i pracodawcy oraz wpłatą powitalną i dopłatami rocznymi od państwa. Wpłaty pracownika oraz pracodawcy będą naliczane procentowo od wysokości wynagrodzenia. Państwo z kolei będzie przekazywać ustalone kwoty (po spełnieniu odpowiednich warunków) – niezależne od dochodów pracownika. Środki gromadzone na rachunkach będą lokowane w fundusze z uwzględnieniem wieku danego uczestnika – tzw. fundusze zdefiniowanej daty.

Na podstawie: [www.\[...\].pl/dla-pracownika.html#FAQ](http://www.[...].pl/dla-pracownika.html#FAQ)

Rozstrzygnij, czy opisany sposób zabezpieczenia emerytalnego to Pracowniczy Plan Kapitałowy (PPK), czy – ubezpieczenie emerytalne (ZUS). W uzasadnieniu odwołaj się do jednego przykładu podanego w tekście.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych informacji dotyczących rodzajów podatków. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Podatek VAT zaliczamy do kategorii podatków pośrednich.	P	F
2.	Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT) ma w Polsce charakter liniowy.	P	F

Zadanie 14. (0–1)

Tabela. Wielkość stopy bezrobocia w Polsce w latach 2013–2019

Rok / miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2013	14,2	14,4	14,3	14,0	13,6	13,2	13,1	13,0	13,0	13,0	13,2	13,4
2014	13,9	13,9	13,5	13,0	12,5	12,0	11,8	11,7	11,5	11,3	11,4	11,4
2015	11,9	11,9	11,5	11,1	10,7	10,2	10,0	9,9	9,7	9,6	9,6	9,7
2016	10,2	10,2	9,9	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2	8,2
2017	8,5	8,4	8,0	7,6	7,3	7,0	7,0	7,0	6,8	6,6	6,5	6,6
2018	6,8	6,8	6,6	6,3	6,1	5,8	5,8	5,8	5,7	5,7	5,7	5,8
2019	6,1	6,1	5,9	5,6	5,4	5,3	5,2	5,2	5,1	5,0	5,1	5,2

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/bezrobocie-rejestrowane/stopa-bezrobocia-rejestrowanego-w-latach-1990-2020,4,1.html>

Rozstrzygnij, czy sytuacja na rynku pracy na przestrzeni lat 2013–2019 się poprawiła czy pogorszyła. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do danych zawartych w tabeli.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na rynku pracy występuje zjawisko bezrobocia, gdy

- A. popyt na pracę jest większy niż podaż pracy.
- B. popyt na towary wzrasta.
- C. popyt na pracę jest mniejszy niż podaż pracy.
- D. popyt na pracę rośnie szybciej niż podaż pracy.

Zadanie 16. (0–1)**Tekst 1. Opis doświadczeń zawodowych i kompetencji pracownika**

Pan Jan ukończył technikum handlowe. Obecnie studiuje zaocznie na trzecim roku logistykę. Przez pół roku pracował na pół etatu w sklepie sportowym, a przez półtora roku – w magazynie z artykułami spożywczymi. Jest osobą komunikatywną i otwartą. Ma prawo jazdy kategorii B.

Tekst 2. Oferta pracy

Jesteśmy firmą z ponaddziesięcioletnią tradycją na rynku. W związku z dynamicznym rozwojem oraz poszerzeniem oferty asortymentowej poszukujemy dobrze zorganizowanych i samodzielnych kandydatów na stanowisko magazyniera.

ZAKRES ZADAŃ:

- przyjmowanie zapasów do magazynu, sprawdzenie, czy rodzaj, ilość i jakość są zgodne z dowodem nadania otrzymanym od dostawcy,
- przechowywanie zapasów, decydowanie o ich rozmieszczeniu w magazynie,
- przestrzeganie terminów składowania,
- wydawanie zapasów odbiorcom,
- prowadzenie dokumentacji magazynowej.

WYMAGANIA:

- A. wykształcenie m.in. średnie (mile widziane wykształcenie kierunkowe);
- B. umiejętność obsługi pakietów biurowych;
- C. doświadczenie w sprzedaży, marketingu, logistyce i spedycji;
- D. prawo jazdy kategorii B.

Oceń, czy zgodnie z zamieszczoną ofertą pan Jan jest właściwym kandydatem na stanowisko magazyniera. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 17. (0–2)

Opis doświadczeń zawodowych pracownika

Pan Roman ukończył szkołę branżową w zawodzie „murarz-tylnkarz”. Podczas przygotowania zawodowego w czasie nauki oraz po ukończeniu szkoły pracował na kilku budowach. W ostatnim roku rozpoczął pracę w przedsiębiorstwie montującym systemy fotowoltaiczne w domach jednorodzinnych.

Podaj przykład działania, które może podjąć pan Roman, aby – zgodnie z ideą uczenia się przez całe życie – zwiększyć swoją atrakcyjność na rynku pracy. Przedstaw propozycję dalszego rozwoju kariery zawodowej mężczyzny po zrealizowaniu podjętego działania.

Przykład działania:

.....

Propozycja dalszego rozwoju kariery zawodowej pana Romana:

.....

.....

.....

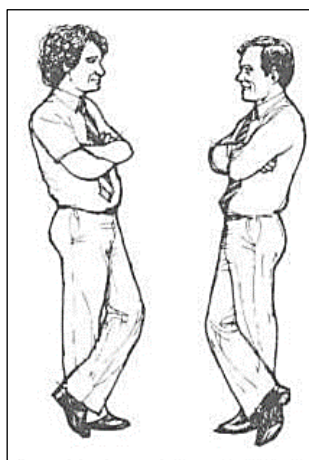
Zadanie 18. (0–2)

Opis sytuacji komunikacyjnej

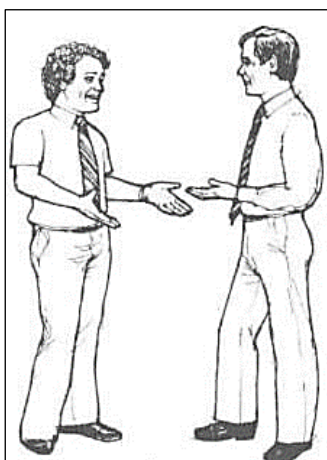
Wybierasz się na rozmowę kwalifikacyjną w sprawie pracy. Dobrze wiesz, że ważne jest pierwsze wrażenie, jakie zrobisz na pracodawcy, i właściwa postawa ciała. Na jednym z poniższych rysunków zaprezentowano postawy ciała oznaczające otwartość partnerów na kontakt, brak dominacji i wzajemne zainteresowanie.

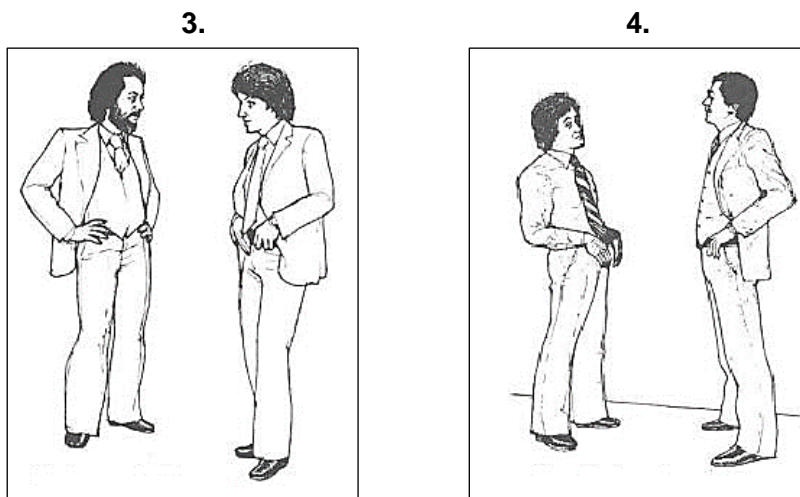
Ilustracje. Przykłady komunikacji międzyludzkiej

1.

2.

<https://sites.google.com/site/preparelogically/body-langua/pointing-gestures>

18.1. Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Postawy ciała opisane w tekście zaprezentowano na rysunku oznaczonym numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

18.2. Podaj jeden argument uzasadniający wybór ilustracji, na której przedstawiono właściwą postawę ciała w czasie rozmowy kwalifikacyjnej.

.....

.....

Zadanie 19. (0–1)

Poniżej przedstawiono wybrane prawa przysługujące osobie zatrudnionej.

- Gwarancja minimalnego wynagrodzenia za pracę.
- Coroczne, płatne urlopy wypoczynkowe.
- Prawo do urlopów: macierzyńskiego/ojcowskiego, wychowawczego, rodzicielskiego.
- Urlopy okolicznościowe.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Osobie zatrudnionej gwarantuje wszystkie wymienione powyżej prawa

- A. umowa o pracę.
- B. umowa o dzieło.
- C. umowa zlecenia.
- D. umowa agencyjna.

Zadanie 22. (0–1)

Napisz, w jaki sposób pracownik może reagować na mobbing w miejscu pracy, gdy mobberem (prześladującym) jest jego bezpośredni przełożony.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23. (0–2)

Które cechy są charakterystyczne dla startupów? Zaznacz wszystkie właściwe odpowiedzi spośród podanych.

- A.** Przedsięwzięcie nie daje gwarancji sukcesu i powodzenia finansowego.
- B.** Oferta przedsiębiorstwa jest zmodyfikowaną wersją już istniejącego produktu, nie odpowiada na nową potrzebę klientów.
- C.** Efektem działania przedsiębiorstwa jest produkt zaspokajający nową potrzebę np. społeczną bądź techniczną.
- D.** Przedsięwzięcie cechuje się zmiennością i elastycznością.
- E.** Przedsięwzięcie opiera się na innowacji.
- F.** Celem przedsiębiorstwa jest stabilny rozwój, a nie – osiągnięcie szybkich zysków.

Zadanie 24. (0–2)

Sformułuj trzy powody, dla których warto sporządzać biznesplan przed decyzją o podjęciu działalności gospodarczej.

-
-
-
-
-
-
-
-
-

Zadanie 25. (0–2)

Opis doświadczeń zawodowych pracownika

Pan Tomasz jest zapalonym rowerzystą. Już w wieku 10 lat sam naprawiał swój rower. Teraz zajmuje się tym profesjonalnie. W małej miejscowości, niedaleko dużego miasta, założył serwis rowerowy. Jest to miejscowość wypoczynkowa. Wiele osób, które pracują w mieście, mieszka tu na stałe lub ma domek letniskowy. Niedawno zbudowano tu ścieżki rowerowe. Punkt serwisowy pana Tomasza jest otwarty przez cały tydzień, od wiosny do jesieni. Pan Tomasz, jako osoba mająca wieloletnie doświadczenie, oferuje klientom nie tylko serwis, lecz także doradztwo przy zakupie nowych rowerów.

Na podstawie przedstawionego opisu sformułuj trzy mocne strony kariery zawodowej pana Tomasza.

-
-
-

Zadanie 26. (0–1)

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Aby zarejestrować jednoosobową działalność gospodarczą, należy wypełnić wniosek

- A. EUZ
- B. CEIDG-1
- C. NIP-7
- D. RG-1

Zadanie 28. (0–1)

Tabela. Produkt krajowy brutto (łącznie z „szarą gospodarką”) w latach 2008–2011

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011
	w wartościach absolutnych (w mln zł)			
Produkt krajowy brutto (łącznie z „szarą gospodarką”)	1 275 508	1 344 505	1 416 585	1 528 127
w %				
Produkt krajowy brutto (łącznie z „szarą gospodarką”)	100,00	100,00	100,00	100,00
W tym „szara gospodarka”	11,8	13,1	12,8	12,6
– w jednostkach zarejestrowanych	8,3	9,6	9,5	9,4
– z tytułu wykonywanej pracy	3,5	3,5	3,3	3,2

Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych 2008–2011, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, lipiec 2013.

Dokończ zdanie. Zaznacz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W roku 2010 wartość produktu krajowego brutto liczonego w mln zł wytworzonego przez osoby fizyczne działające w „szarej gospodarce” wyniosła

- A. 14 165,85 zł.
- B. 46 747,31 zł.
- C. 134 575,58 zł.
- D. 181 322,88 zł.

Zadanie 29. (0–2)

Sformułuj dwa negatywne skutki dla osoby pracującej w „szarej strefie” oraz jeden negatywny skutek dla gospodarki wynikający z nierejestrowanej formy pracy.

Negatywne skutki dla osoby pracującej w „szarej strefie”:

-
-

Negatywny skutek dla gospodarki:

-
-
-

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 2. Rozumienie istoty przedsiębiorczości oraz poznanie jej roli w gospodarce i życiu człowieka. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością. III. Kształtowanie postaw. 2. Korzystanie z szans pojawiających się na rynku, podejmowanie inicjatywy, pomysłowość oraz zdolność do pokonywania barier wewnętrznych i zewnętrznych.	I. Gospodarka rynkowa [...]. Zdający: 1) identyfikuje cechy człowieka o postawie przedsiębiorczej [...] oraz określa związek zachowania się osoby przedsiębiorczej z szansami, jakie stwarza gospodarka rynkowa.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwie prawidłowe cechy.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- kreatywna
- wytrwała w realizacji zdań
- zaangażowana w pracę
- odważna w podejmowaniu działań zawodowych
- otwarta na zmiany

Zadanie 1.2. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 2. Rozumienie istoty przedsiębiorczości oraz poznanie jej roli w gospodarce i życiu człowieka. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością. III. Kształtowanie postaw.	III. Rynek pracy: [...] kariera zawodowa [...] formy zatrudnienia [...]. Zdający: 3) rozpoznaje motywy aktywności zawodowej człowieka oraz analizuje szanse i możliwości rozwoju własnej kariery zawodowej, dostrzegając rolę procesu uczenia się przez całe życie.

2. Korzystanie z szans pojawiających się na rynku, podejmowanie inicjatywy, pomysłowość oraz zdolność do pokonywania barier wewnętrznych i zewnętrznych.	
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Sytuacja pani Anny się poprawiła.

Przykładowe uzasadnienie:

- Pani Anna zdobędzie kwalifikacje na stanowisku kierowniczym, co pozwoli jej ubiegać się o lepiej płatną pracę.
- Pani Anna zdobędzie wyższe wykształcenie, co pozwoli jej na ubieganie się o pracę wymagającą wyższych kwalifikacji.

Zadanie 2. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości.</p> <p>3. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami oraz poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.</p>	<p>I. Gospodarka rynkowa [...]. Zdający: 4) na tle cech gospodarki nakazowo-rozdzielczej wskazuje zalety gospodarki opartej na mechanizmie rynkowym, doceniając fundamentalne wartości, na jakich się opiera (wolność gospodarcza, prywatna własność).</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca zaznaczenie poprawnych liter w obu wierszach tabeli.

1 pkt – odpowiedź zawierająca zaznaczenie poprawnych liter w jednym wierszu tabeli.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. BDE

2. ACF

Zadanie 3. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości.</p> <p>3. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami oraz poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.</p>	<p>I. Gospodarka rynkowa [...]. Zdający: 4) na tle cech gospodarki nakazowo-rozdzielczej wskazuje zalety gospodarki opartej na mechanizmie rynkowym, doceniając fundamentalne wartości, na jakich się opiera (wolność gospodarcza, prywatna własność).</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne argumenty.

1 pkt – odpowiedź zawierająca jeden poprawny argument.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- W gospodarce rynkowej konkurencja między przedsiębiorstwami sprzyja stosowaniu nowych rozwiązań technologicznych i innowacyjności.
- Mechanizm rynkowy przełoży się na jak najlepsze wykorzystanie posiadanych zasobów.
- Gospodarka rynkowa odpowiada na popyt na rynku, co ogranicza deficyty towarów na rynku.
- Prywatna własność produkcji jest bodźcem do podejmowania ryzyka i do szukania przewagi rynkowej nad konkurentami.
- Przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej szybko reagują na potrzeby rynku.

Zadanie 4. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.</p>	<p>I. Gospodarka rynkowa: [...] gospodarka nakazowo-rozdzielcza (centralnie planowana) [...] rodzaje rynków, podmioty gospodarki rynkowej, struktury rynkowe [...]. Zdający: 4) na tle cech gospodarki nakazowo-rozdzielczej (centralnie planowanej) wykazuje zalety gospodarki opartej na mechanizmie rynkowym [...].</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości. 3. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami oraz poznanie roli państwa w procesach gospodarczych. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.	I. Gospodarka rynkowa [...]. Zdający: 6) charakteryzuje podmioty gospodarki rynkowej, [...] określa zależności między nimi, rozróżnia struktury rynkowe: [...] konkurencja doskonała [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 6. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 3. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej [...]. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.	I. Gospodarka rynkowa: [...] fazy cyklu koniunkturalnego [...]. Zdający: 8) opisuje zachowania gospodarki w kolejnych fazach cyklu koniunkturalnego [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 7. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości.</p> <p>3. Wyjaśnianie mechanizmów funkcjonowania gospodarki rynkowej, powiązań między jej podmiotami oraz poznanie roli państwa w procesach gospodarczych.</p> <p>6. Poznanie rodzaju podatków i ich wpływu na budżety państwa, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.</p>	<p>I. Gospodarka rynkowa [...]. Zdający: 8) wyróżnia podstawowe źródła wpływów i kierunki wydatków budżetu państwa oraz wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie gospodarki.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. F
2. P

Zadanie 8. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>4. Zaznajomienie się z prawami i instytucjami chroniącymi konsumenta.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>1. Wyszukiwanie informacji z różnych źródeł, ich selekcja i analizowanie.</p>	<p>I. Gospodarka rynkowa [...]. Zdający: 11) posługując się prawami przysługującymi konsumentom określa drogę ich egzekwowania, w tym zasady składania reklamacji [...].</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 9. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości. 5. Rozumienie roli pieniądza, rynków i instytucji finansowych w gospodarce, funkcjonowaniu przedsiębiorstwa i życiu człowieka. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.	II. Rynek finansowy [...]. Zdający: 7) identyfikuje najważniejsze funkcje i zadania Narodowego Banku Polskiego, charakteryzuje instrumenty polityki pieniężnej [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca wyjaśnienie funkcji banku.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Działalność emisyjna opisanego banku polega na wprowadzaniu do obiegu pieniężnego banknotów oraz bilonu (złotych i groszy) jako prawnych środków płatniczych na obszarze Polski.

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 1. Poznanie elementarnych pojęć z zakresu podstaw przedsiębiorczości. 5. Rozumienie roli pieniądza, rynków i instytucji finansowych w gospodarce, funkcjonowaniu przedsiębiorstwa i życiu człowieka. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 2. Stosowanie w praktyce kluczowych pojęć związanych z przedsiębiorczością.	II. Rynek finansowy [...]. Zdający: 2) omawia funkcje i formy pieniądza [...].

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 11. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>5. Rozumienie roli pieniądza, rynków i instytucji finansowych w gospodarce, funkcjonowaniu przedsiębiorstwa i życia człowieka.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>4. Odpowiedzialne gospodarowanie pieniędzmi, analizowanie, ocenianie i świadome korzystanie z usług finansowych oraz inwestowanie kapitału z wykorzystaniem wiedzy na temat praw klienta usług finansowych.</p> <p>5. Podejmowanie niezależnych, odpowiedzialnych decyzji finansowych w odniesieniu do własnych zasobów.</p>	<p>II. Rynek finansowy: pieniądz i jego obieg, instytucje rynku finansowego, [...] bankowość komercyjna i spółdzielcza, [...] umowy bankowe, [...] ochrona klienta usług finansowych [...]. Zdający:</p> <p>13) krytycznie analizuje przykładową umowę kredytu lub pożyczki.</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawny sposób obliczenia, wskazanie korzystniejszej oferty i podanie kwoty raty.

1 pkt – odpowiedź zawierająca wskazanie korzystniejszej oferty i podanie kwoty raty.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Carsal, 1916,6 zł

Przykładowe obliczenia:

Oferta salonu 1.

$$22\ 000\ \text{zł} \times 13\% = 2860\ \text{zł}$$

$$22\ 000\ \text{zł} + 2860\ \text{zł} = 24\ 860\ \text{zł}$$

$$24\ 860\ \text{zł} : 12 = 2071,6\ \text{zł}$$

Miesięczna rata w tej ofercie wynosi 2071,6 zł

Oferta salonu 2.

$$20\ 000\ \text{zł} \times 15\% = 3000\ \text{zł}$$

$$20\ 000\ \text{zł} + 3000\ \text{zł} = 23\ 000\ \text{zł}$$

$$23\ 000\ \text{zł} : 12 = 1916,6\ \text{zł}$$

Miesięczna rata w tej ofercie wynosi 1916,6 zł

Zadanie 12. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>5. Rozumienie roli pieniądza, rynków i instytucji finansowych w gospodarce,</p>	<p>II. Rynek finansowy [...]. Zdający:</p> <p>6) dostrzega konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego</p>

<p>funkcjonowaniu przedsiębiorstwa i życiu człowieka.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>4. Odpowiedzialne gospodarowanie pieniędzmi, analizowanie, ocenianie i świadome korzystanie z usług finansowych oraz inwestowanie kapitału z wykorzystaniem wiedzy na temat praw klienta usług finansowych.</p> <p>5. Podejmowanie niezależnych, odpowiedzialnych decyzji finansowych w odniesieniu do własnych zasobów.</p>	<p>oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę.</p>
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Jest to Pracowniczy Plan Kapitałowy (PPK), czyli prywatny i dobrowolny system długoterminowego oszczędzania. Oszczędności budowane są wspólnie przez pracowników, pracodawców oraz państwo.
- Jest to Pracowniczy Plan Kapitałowy (PPK), ponieważ rachunki będą zasilane wpłatami pracownika i pracodawcy oraz wpłatą powitalną i dopłatami rocznymi od państwa.
- Jest to Pracowniczy Plan Kapitałowy (PPK), ponieważ gromadzone na rachunkach środki będą lokowane w fundusze z uwzględnieniem wieku danego uczestnika – tzw. fundusze zdefiniowanej daty.

Zadanie 13. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>6. Poznanie rodzajów podatków, ich wpływu na budżety państwa, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych.</p>	<p>II. Rynek finansowy [...]. Zdający:</p> <p>9) identyfikuje rodzaje podatków według różnych kryteriów oraz wyjaśnia ich wpływ na gospodarkę kraju, przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. P
2. F

Zadanie 14. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 1. Wyszukiwanie informacji z różnych źródeł, ich selekcja i analizowanie.	III. Rynek pracy [...]. Zdający: 1) analizuje podstawowe mierniki i wskaźniki rynku pracy, w tym współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia i stopę bezrobocia.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź zawierająca poprawne rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Sytuacja na rynku pracy na przestrzeni lat 2013–2019 się poprawiła, ponieważ wielkość stopy bezrobocia w Polsce w latach 2013–2019 w ujęciu miesięcznym w kolejnych miesiącach w poszczególnych latach malała.

Zadanie 15. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy.	III. Rynek pracy [...]. Zdający: 2) wyjaśnia mechanizm popytu i podaży na rynku pracy oraz identyfikuje czynniki wpływające na równowagę na rynku pracy.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 16. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy,	III. Rynek pracy [...]. Zdający: 6) opracowuje dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy.

<p>przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>7. Analizowanie oferty rynku pracy, sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, dokonywanie autoprezentacji oraz korzystne prezentowanie się podczas rozmowy kwalifikacyjnej.</p>	
---	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Pan Jan jest dobrym kandydatem, ponieważ ma staż pracy w charakterze sprzedawcy oraz pracownika magazynu; ma aktualne prawo jazdy kategorii B.
- Pan Jan jest właściwym kandydatem na stanowisko magazyniera, ponieważ ma ukończone technikum handlowe, studiuje logistykę i ma staż w sprzedaży.

Zadanie 17. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>6. Podnoszenie kompetencji osobistych i społecznych niezbędnych na rynku pracy.</p> <p>III. Kształtowanie postaw</p> <p>8. Kształtowanie proaktywności, odpowiedzialności za siebie i innych oraz umiejętnego godzenia własnego dobra z dobrem innych.</p>	<p>III. Rynek pracy [...]. Zdający:</p> <p>3) rozpoznaje motywy aktywności zawodowej człowieka oraz analizuje szanse i możliwości rozwoju kariery zawodowej, dostrzegając rolę procesu uczenia się przez całe życie.</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca poprawny przykład działania i opis rozwoju kariery zawodowej.

1 pkt – odpowiedź zawierająca przykład działania lub opis rozwoju kariery zawodowej.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Przykład działania:

Pan Roman powinien zdobyć kwalifikacje w zakresie odnawialnych źródeł energii przez podjęcie nauki na kursach (w tym – na kwalifikacyjnych kursach zawodowych).

Propozycja dalszego rozwoju kariery zawodowej pana Romana:

W wyniku podniesienia kwalifikacji i zdobycia doświadczenia będzie on mógł np. być brygadzystą i kierować pracą innych ludzi lub będzie mógł założyć swoją własną firmę.

Zadanie 18. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
I. Wiedza. 8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 6. Podnoszenie kompetencji osobistych i społecznych niezbędnych na rynku pracy; 7. Analizowanie oferty rynku pracy, sporządzanie dokumentów aplikacyjnych, dokonywanie autoprezentacji oraz korzystne prezentowanie się podczas rozmowy kwalifikacyjnej.	I. Gospodarka rynkowa [...]. Zdający: 2) rozumie rolę umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej jako elementu postawy przedsiębiorczej oraz stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej we współdziałaniu z innymi uczestnikami rynku. III. Rynek pracy [...]. Zdający: 7) przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych, eksponując swoje zalety oraz dostrzega podstawowe błędy popełniane podczas rozmowy.

18.1.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

18.2.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna zawierająca jeden argument.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Postacie mają wyprostowaną, otwartą postawę ciała.
- Mężczyźni utrzymują kontakt wzrokowy.
- U obu mężczyzn ułożenie dłoni zachęca do kontaktu.

Zadanie 19. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>8. Rozróżnianie skutków wynikających z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy oraz wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych i analizowanie przepisów Kodeksu pracy.</p>	<p>III. Rynek pracy [...]. Zdający:</p> <p>8) rozróżnia formy zatrudnienia i rodzaje umów o pracę, określa korzyści z wyboru konkretnej formy i umowy oraz wymienia sposoby rozwiązania stosunku pracy;</p> <p>11) na podstawie analizy przepisów Kodeksu pracy wymienia rodzaje urlopów przysługujące pracownikowi.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A

Zadanie 20. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>8. Rozróżnianie skutków wynikających z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy oraz wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych i analizowanie przepisów Kodeksu pracy.</p>	<p>III. Rynek pracy [...]. Zdający:</p> <p>9) charakteryzuje różne systemy płac rodzaje i formy wynagrodzeń oraz identyfikuje koszty płacy i oblicza wynagrodzenie netto.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

D

Zadanie 21. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza 7. Dostrzeganie znaczenia ubezpieczeń w działalności gospodarczej i życiu człowieka.	I. Rynek finansowy. Zdający: 6) dostrzega konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę.

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Obowiązek uczestnictwa w systemie emerytalnym wynika z konieczności zabezpieczenia środków utrzymania w okresie po zakończeniu aktywności zawodowej.
- Gdyby nie istniał obowiązek i każdy mógł wybrać moment, kiedy rozpoczyna odprowadzanie składek emerytalnych, skutkowałoby to niską wysokością świadczeń i skrajną biedą mniej zapobiegliwych osób.
- Aby nie dopuścić do tego, że wysokość świadczeń nie pozwala na przeżycie, każdy pracujący musi odprowadzać składki od początku aktywności zawodowej.

Zadanie 22. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 8. Rozumienie funkcjonowania rynku pracy, zasad aktywnego poszukiwania pracy, przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej, poznanie praw oraz obowiązków pracownika i pracodawcy. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 13. Rozpoznawanie działań etycznych i nieetycznych w życiu gospodarczym oraz przejawów społecznej odpowiedzialności biznesu. III. Kształtowanie postaw 7. Kształtowanie w sobie odpowiedzialnych postaw jako przyszłych pracowników i pracodawców oraz należytego wypełniania obowiązków, a także sprawiedliwego, opartego na prawości i dążeniu do prawdy traktowania pracowników.	III. Rynek pracy [...]. Zdający: 13) dostrzega rolę Państwowej Inspekcji Pracy oraz związków zawodowych w ochronie praw pracowniczych, ocenia zachowania etyczne i nieetyczne zarówno pracodawcy, jak i pracowników oraz rozpoznaje przejawy mobbingu [...].

11. Przyjmowanie postaw etycznych, społecznej solidarności i odpowiedzialności w życiu gospodarczym.	
--	--

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Powiadomienie Państwowej Inspekcji Pracy o przejawach mobbingu w pracy.
- Powiadomienie o swojej sytuacji w pracy i rozmowy ze współpracownikami, przyjaciółmi, rodziną.
- Dokumentowanie działań mobbingowych poprzez prowadzenie dziennika w celu ewentualnego późniejszego przedstawienia zachowań mobbingowych przed sądem.

Zadanie 23. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 9. Poznanie zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej, form organizacyjno-prawnych, innowacyjnych modeli biznesowych i procedury rejestracji działalności gospodarczej.	IV. Przedsiębiorstwo [...]. Zdający: 1) klasyfikuje przedsiębiorstwa wg kryteriów rodzaju prowadzonej działalności, wielkości i formy własności oraz charakteryzuje innowacyjne modele biznesu, w tym startupy.

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca zaznaczenie czterech poprawnych liter.

1 pkt – odpowiedź zawierająca zaznaczenie trzech poprawnych liter.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A,C,D,E

Zadanie 24. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
I. Wiedza. 9. Poznanie zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej, form organizacyjno-prawnych, innowacyjnych modeli biznesowych i procedury rejestracji działalności gospodarczej. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.	IV. Przedsiębiorstwo [...]. Zdający: 2) uzasadnia przydatność sporządzania [...] biznesplanu [...].

<p>10. Projektowanie działań w zakresie zakładania własnego przedsiębiorstwa lub podejmowania innych przedsięwzięć o charakterze społeczno-ekonomicznym.</p> <p>11. Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>III. Kształtowanie postaw</p> <p>1. Wykorzystanie zdobytej wiedzy ekonomicznej do rozwijania własnej postawy przedsiębiorczej, jako jednego z podstawowych warunków aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-gospodarczym, w tym [...] prowadzenia własnej działalności gospodarczej.</p>	
--	--

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie trzech powodów.

1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie dwóch powodów.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Pozwala określić działania, jakie należy podjąć, aby rozpocząć działalność gospodarczą.
- Biznesplan pozwala przeprowadzić analizę, czy planowany biznes ma szansę na sukces.
- Umożliwia oszacowanie potrzebnych środków finansowych na rozpoczęcie i prowadzenie działalności.
- Służy do zastanowienia się nad źródłami pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania (kredyty, dotacje) lub pozyskania inwestorów.
- Przygotowanie dobrego biznesplanu pozwala pozyskać inwestorów.
- Przygotowanie dobrego biznesplanu pozwala pozyskać nowe źródła finansowania.
- Sporządzenie biznesplanu pozwala na zweryfikowanie zasadności podejmowania nowych działań rozwojowych.

Zadanie 25. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>10. Rozumienie zasad zarządzania, roli marketingu oraz społecznej odpowiedzialności w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>9. Analizowanie otoczenia przedsiębiorstwa, w tym rynku, na którym działa.</p>	<p>III. Rynek pracy: [...] popyt i podaż na rynku pracy, kariera zawodowa [...]. Zdający:</p> <p>3) rozpoznaje motywy aktywności zawodowej człowieka oraz analizuje szanse i możliwości rozwoju własnej kariery zawodowej, dostrzegając rolę procesu uczenia się przez całe życie.</p>

<p>11. Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej. III. Kształtowanie postaw. 4. Docenianie roli przedsiębiorców budujących w sposób odpowiedzialny konkurencyjną gospodarkę oraz dostrzeganie znaczenia wolności gospodarczej i własności prywatnej, jako filarów gospodarki rynkowej.</p>	
---	--

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie trzech mocnych stron.

1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie dwóch mocnych stron.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

- Duże doświadczenie właściciela w prowadzonej działalności.
- Lokalizacja w miejscowości, w której może być dużo potencjalnych klientów.
- Otwarcie punktu w weekendy sprzyjające klientom.
- Nastawienie na potrzeby indywidualne klientów.

Zadanie 26. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza. 9. Poznanie zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej, form organizacyjno-prawnych, innowacyjnych modeli biznesowych i procedury rejestracji działalności gospodarczej. II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 10. Projektowanie działań w zakresie zakładania własnego przedsiębiorstwa lub podejmowania innych przedsięwzięć o charakterze społeczno-ekonomicznym. 11. Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.</p>	<p>IV. Przedsiębiorstwo [...]. Zdający: 7) przedstawia procedury związane z rejestracją indywidualnej działalności gospodarczej i jej likwidacją.</p>

Zasady oceniania

1 pkt – odpowiedź poprawna.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 27. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>9. Poznanie zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa w gospodarce rynkowej, form organizacyjno-prawnych [...].</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>10. Projektowanie działań w zakresie zakładania własnego przedsiębiorstwa lub podejmowania innych przedsięwzięć o charakterze społeczno-ekonomicznym.</p> <p>11. Przygotowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>III. Kształtowanie postaw</p> <p>9. Zainteresowanie prowadzeniem własnej działalności gospodarczej oraz motywacja do ciągłego samorozwoju i inwestowania w siebie.</p>	<p>IV. Przedsiębiorstwo [...]. Zdający:</p> <p>14) prognozuje efekty finansowe projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia na podstawie zestawienia planowanych przychodów i kosztów.</p>

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy poprawne wyniki obliczeń.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa poprawne wyniki obliczeń.
 0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wartość łącznych przychodów: 239 000 zł (suma liczb: 60 000 zł, 106 000 zł, 73 000 zł)
 Wartość łącznych kosztów: 225 000 zł (suma liczb: 75 000 zł, 75 000 zł, 75 000 zł)
 Zysk / strata o wartości: zysk=14 000 zł (różnica liczb: 239 000 zł, 225 000 zł)

Zadanie 28. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza.</p> <p>10. Rozumienie zasad zarządzania, roli marketingu oraz społecznej odpowiedzialności w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce.</p> <p>13. Rozpoznawanie działań etycznych i nieetycznych w życiu gospodarczym [...].</p>	<p>IV. Przedsiębiorstwo [...]. Zdający:</p> <p>19) na podstawie danych GUS określa rozmiary „szarej strefy” w Polsce oraz przyczyny i negatywne skutki jej rozwoju.</p>

Zasady oceniania

- 1 pkt – odpowiedź poprawna.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 29. (0–2)

Wymagania ogólne	Wymaganie szczegółowe
<p>I. Wiedza. 10. Rozumienie zasad zarządzania, roli marketingu oraz społecznej odpowiedzialności w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa.</p> <p>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce. 13. Rozpoznawanie działań etycznych i nieetycznych w życiu gospodarczym oraz przejawów społecznej odpowiedzialności biznesu.</p> <p>III. Kształtowanie postaw. 11. Przyjmowanie postaw etycznych, społecznej solidarności i odpowiedzialności w życiu gospodarczym.</p>	<p>IV. Przedsiębiorstwo [...]. Zdający: 19) na podstawie danych GUS określa rozmiary „szarej strefy” w Polsce oraz przyczyny i negatywne skutki jej rozwoju.</p>

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie trzech negatywnych skutków.

1 pkt – odpowiedź zawierająca sformułowanie jednego negatywnego skutku dla osoby pracującej oraz jednego dla gospodarki.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązania

Negatywne skutki dla osoby pracującej w „szarej strefie”:

- Brak ubezpieczenia społecznego w tym prawa do emerytury (renty).
- Brak prawa do zasiłku chorobowego.
- Brak ubezpieczenia w przypadku wypadku w pracy.
- Brak prawa do bezpłatnej opieki zdrowotnej.

Negatywny skutek dla gospodarki:

- Mniejsze wpływy podatkowe do budżetu z tytułu podatku dochodowego.
- Mniejsze wpływy do ZUS.
- Większa liczba osób nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym.
- Wzrost wydatków państwa na programy socjalne.
- Brak możliwości realnej oceny stanu gospodarki.
- Nieuczciwa konkurencja cenowa dla legalnie funkcjonujących przedsiębiorstw.